

Hallituksen esitys laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (Suurjänniteverkkohanke)

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama Suurjänniteverkkotyöryhmän on luovuttanut 18.12.2024 ministeriölle raporttinsa lisääntyvän sähköntuotannon ja kasvavien kulutuksen kuormien integroimisesta suurjänniteverkkoihin. Työryhmän ehdotus sisältää luonnoksen hallituksen esitykseksi laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta sekä ehdotuksen alueellisten sijoittumissignaalien hyödyntämisestä tuotannon ja kulutuksen liittämässä kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Jälkimmäisessä ehdotuksessaan työryhmä on ehdottanut, että työ- ja elinkeinoministeriö tarkastelisi työryhmän omien ehdotusten lausuntokierroksen ja jatkovalmistelun yhteydessä kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n ehdotusta kantaverkon liittymismaksuihin sisällytettävästä alueellisesta sijoittumissignaalista.

Tausta

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti huhtikuussa 2024 työryhmän laatimaan ehdotuksen sähkömarkkinalain (588/2013) uudistamiseksi lisääntyvän sähköntuotannon ja kasvavien kulutuksen kuormien integroimiseksi kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Työryhmän tuli tarkastella työssään ainakin seuraavia suurjännitteisten sähköverkkojen sääntelyn aihealueita:

1. kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon rajauksen uudistaminen tavalla, joka mahdollistaa yli 110 kilovoltin jännitetason suurjännitteisten jakeluverkkojen sähköverkkoluvat;
2. liittyjien ja verkonhaltijoiden välisen kehittämisvastuun täsmentäminen;
3. kasvavien kuormien sekä maa- ja merituulivoiman ja aurinkovoiman liittäminen suurjänniteverkkoon (ml. tuotantoa, kulutusta ja varastointia käsittävien kohteiden liittäminen ja rajoitetun tehon liittymät);
4. erillisten linjojen rakentamisen sääntely erityisesti uusiutuvan vedyn tuotannon edellytysten mahdollistamiseksi;
5. sähköverkkolupasääntelyn ja sähköjohtojen hankelupasääntelyn kehittäminen siten, että se tukee edellisissä kohdissa ehdotettujen ratkaisujen mahdollistamista;

6. rajat ylittäviä sähköjohtoja ja maakaasuputkia koskevien hankelupien päätösvallan siirtäminen työ- ja elinkeinoministeriöstä valtioneuvostolle.

Työryhmän tuli lisäksi tarkastella ministeriön tilaaman selvityksen pohjalta Fingrid Oyj:n vastuun laajentamista energiamurroksen myötä tarvittavien siirtoverkkojen rakentamisessa kaupunkiseuduilla sekä tarvittaessa sisällyttää tätä koskevat toimenpide-esitykset ehdotukseensa.

Fingrid Oyj julkaisi kesäkuussa 2024 ehdotuksensa kantaverkon liittymismaksujen rakenteen uudistamiseksi. Ehdotuksen mukaan kantaverkon liittymismaksuihin sisällytettäisiin alueellisia sijoittumissignaaleja siten, että kulutuksen liittäminen verkkoon kulutuspainotteisella ja tuotannon liittäminen verkkoon tuotantopainotteisella kantaverkon alueella olisi kalliimpaa ja vastaavasti kulutuksen liittäminen verkkoon tuotantopainotteisella ja tuotannon liittäminen verkkoon kulutuspainotteisella kantaverkon alueella olisi edullisempaa. Edelleen Fingridin ehdotuksen mukaiset liittymismaksut olisivat neutraaleja niillä kantaverkon alueilla, joissa tuotanto ja kulutus olisivat tasapainossa.

Tavoitteet

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan sähkön siirtoverkon toimivuutta ja riittävyyttä energiamurroksen perustana ja Suomen keskeisenä kilpailuetuna vahvistetaan.

Hallitusohjelman mukaan muun muassa

- Kansallisesti tärkeiden teollisuuden keskittymien sähkönsiirtotarve ja kohtuulliset sähkönsiirtokustannukset varmistetaan investointien mahdollistamiseksi.
- Kantaverkon rakentamistarpeen ja pullonkaulojen merkityksen vähentämiseksi edistetään sähköä kuluttavien ja tuottavien suurinvestointien sijoittumista lähemmäksi ilman tarvetta liittyä kantaverkkoon.
- Sähkömarkkinalain muutoksella mahdollistetaan tuulivoimaloiden liityntäjohtojen kokoaminen yhteen jakeluverkkoyhtiön toimesta.
- Hallitus selvittää Fingrid Oyj:n vastuun laajentamista energiamurroksen myötä tarvittavien siirtoverkkojen rakentamisessa kaupunkiseuduilla.

Eduskunta on vastauksessaan EV 109/2021 vp edellyttänyt, että valtioneuvosto selvittää erillisiä linjoja koskevan sääntelyn muutostarpeet energiayhteisöjen toiminnan mahdollistamiseksi tarkoituksenmukaisena osana energijärjestelmää.

Voimakkaasti lisääntyvän sähkönkulutuksen ja sähköntuotannon integrointi sujuvasti sähköverkkoihin edellyttääkin kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon liittämiseen sisältyvien vastuiden ja verkonhaltijoiden kehittämisvelvollisuuden sekä sähköverkkolupasääntelyn osittaista uudelleentarkastelua. Lisääntyvä sähköntuotanto ja uusiutuvan vedyn markkinoille tulo luovat tarpeen erillisten linjojen rakentamisen ja erillisiä linjoja hyödyntävien tuotantoa, kulutusta ja varastointia käsittävien hybridiliityntöjen sekä joustavien liittymien mahdollistamiselle. Suomen talousvyöhykkeelle ja aluevesille sijoittuvan

tuulivoimatuotannon ennakoitavan ja kannustavan toimintaympäristön edistäminen edellyttää merituulivoiman huomioimista tarpeellisilta osin myös sähkömarkkinasääntelyssä.

Työryhmän ehdotuksen ohella ministeriö arvioi myös, että Fingridin liittymismaksu-uudistusta koskeva ehdotus hillitsisi tarvetta uusien siirtoyhteyksien rakentamiseen. Ehdotus auttaisi säilyttämään Suomen yhtenä sähkökaupan tarjousalueena ja pienentäisi riskiä tarjousaluejakoon. Liittymismaksut kohdentuisivat myös paremmin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti uusille liittyjille ja vähentäisivät siten verkonvahvistuskustannusten kohdistamista verkossa jo oleville sähkökäyttäjille.

Vastausohjeet vastaanottajille

Työ- ja elinkeinoministeriö varaa teille mahdollisuuden antaa lausuntonne Suurjänniteverkkotyöryhmän ehdotuksesta sekä Fingridin liittymismaksu-uudistuksesta ja sen täytäntöönpanoa tukevasta ministeriön virkatyönä laatimasta erillisestä säädösehdotuksesta. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa. Valmisteluaikataulusta johtuen ministeriö suhtautuu pidättyvästi mahdollisiin lisäaikapyyntöihin.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Kaikki palvelun kautta annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle viimeistään **keskiviikkona 26. helmikuuta 2025**.

Valmistelijat

Lisätietoja työ- ja elinkeinoministeriössä antavat hallitusneuvos Arto Rajala (p. 029 506 4828) ja erityisasiantuntija Katariina Särkänne (p. 029 504 7440).

Liitteet:

[Suurjänniteverkkotyöryhmän raportti 18122024.pdf](#) - Suurjänniteverkkotyöryhmän raportti 18.12.2024

[Taustaselvitys suurjännitejohtojen sääntelyhankkeeseen lopullinen raportti 211024.pdf](#) - AFRY Management Consulting Oy: Taustaselvitys suurjännitejohtojen sääntelyhankkeeseen – Raportti työ- ja elinkeinoministeriölle, 21. lokakuuta 2024

[Fingrid Muutosehdotuksia-kantaverkkomaksujen-rakenteeseen.pdf](#) - Fingrid Oyj: Muutosehdotuksia kantaverkkomaksujen rakenteeseen - Ratkaisuja verkon riittävyysaasteisiin, 14.6.2024

[Liittymismaksu-uudistuksen vaikutustenarviointi_loppuraportti_12.12.2024 \(2\).pdf](#) - Juha Vanhanen Centrocampista Oy: Kantaverkon liittymismaksu-uudistuksen vaikutustenarviointi, 12.12.2024

[TEM ehdotus SML 24 c § 14012025.pdf](#) - TEM ehdotus uudeksi sähkömarkkinalain 24 c §:ksi

[VN0102053_Pykälät ja pääasiallinen sisältö_HE sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96_sv.docx](#) - Propositionens huvudsakliga innehåll och lagtext (ej reviderad)

Jakelu:

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry
Energiakaupungit ry
Energiateollisuus ET ry
Energiavirasto
Fingrid Oyj
Gasgrid Finland Oy
Huoltovarmuuskeskus HVK
Kemiateollisuus ry
Kilpailu- jakuluttajavirasto KKV
Kuluttajaliitto ry
Metsäteollisuus ry
oikeusministeriö
Paikallisvoima ry
Pienvesivoimayhdistys ry
Suomen kaasuyhdistys ry
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen Lähienergialiitto ry
Suomen Omakotiliitto ry
Suomen sähkönkäyttäjät ry
Suomen uusiutuvat ry
Suomen Yrittäjät ry
Teknologiateollisuus ry
valtiovarainministeriö
ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Huttunen Riku
Työ- ja elinkeinoministeriö

Rajala Arto
Työ- ja elinkeinoministeriö